Rok. Gazeta Żydowska Robotnicza. Organ partyi socyalno-demokratycznej. **Nr. 17.**

די אַדרעסע פון דער רעדאַקציע
און אַדמיניסטראַציע :
Jüdische Arbeiter Zeitung
Kraków,
Sławkowska 29.

טעלעפאָן נומער 624

איינצעלנע נומער 8 העל.

יודישע
אַרבייטער־צייטונג

ארגאן פון דער סאציאל־דעמאקראטישער פּאַרטיי.

ערשיינט יעדען פרייטאג.

אַבאָנאמענטס־פּרייז :
יעהרליך : 4. קראָנען.
האַלביעהרליך : 2. קראָנען.
פיערטעליעהרליך: 1. קראנע.

פרייז פון אַנאָנסען :
פיר יעדער שורה פעטיט אָדער
איהר פלאַטץ 10 העללער.

Kraków, piątek 28 lipca 1905. נומר 17. קראקוי, 28 יולי, 1905.

גענאסען, פערשפּרייט די „יודישע ארבייטער צייטונג".

דער 7־טער ציוניסטישער קאָנגרעס.

אין באַזעל ראטה איצט דער 7־ער ציוניסטישער קאָנגרעס. הייסען הייסט ער דער זיעבענטער; אין דער אמת אָבער האָט ער מיט די פאָריגע קאָנגרעסען גאָר ווייניג עהנליכעס. אויף די פאָריגע זעקס קאָנגרעסען זענען די דעלעגאַטען געפאָהרען רוהיג, געלאַסען; יעדער איינציגער האָט געוואוסט וואָס איהם ערוואַרטעט דאָרט: אַ פּראַכטפאָלע רעדע פון דר. הערצל, פון וועלכער מען איז אמת ניט קלינגער געוואָרען, אָבער אַ פערגניגען האָט זי פערשאַפט; נאָכהער ווידער אַ שעהנע רעדע פון דר. נורדוי און נאָכהער ווידער אַ רעדע פון הערצל. דאָס פערגניגען האָט זיי געקאָסט גאַנץ מייער— די דעלעגאַטען האָבען [illegible]מוזט פאָהרען אויף אייגענע הוצאות, אָבער וואָס טהוט מען ניט פאַר פּ[illegible]טריאָטיזמוס. בפרט, אַז מען האָט עס נאָך געקענט מאַכען אָהין אָדער צ[illegible]קפאָהרענדיג פון באָד. אויף די פאָריגע קאָנגרעסען — אויסער דעם לעצטען — האָט געהערשט אַ הארמאָניע, אַ שטילקייט ווי אויף אַגיאַלטען יודישען בית הקברות. אויף די שטערענס פון די פיהרער איז געווען אויפגעשריעבען: מה יאמרו הבריות — וואָס וועלען לייט זאָגען און די דעלעגאַטען האָבען עס גגלייענט און — געשוויגען. און אויב עס זענען געווען קריטיגער זיינען זיי געווען ניט קיין שעדליכע, ריכטיג ווי די אַקטאָרען וואָס קריגען זיך אויף דער ביהנע אין דער צייט פון פאָרשטעלונג; דער צושויער איז רוהיג, ווייל ער ווייס, אַז זיי וועלען איינער דעם אַנדערן גאָר ניט טהון; אַז זיי שפּילען נור צוויי פערשידענע ראָליעס און שפּעטער— נאָך דער פאָרשטעלונג — וועלען זיי ווייטער זיין ווי געווען גוטע פריינד.

איצט איז אַלעס אַנדערש. אויף דעלעגאַטען האָט מען ניט פאַרבעטען, מען האָט געמוזט אום מאַנדאַטען קעמפּפען. אַנטקעגען זיך שטעהען איצט עטליכע גרופען, וועלכע בעקעמפּפען איינע די אַנדערע מיט די שאַרפּסטע מיטלען. קיין שעהנע רעדען פון דר. הערצל, ווען ער וואָלט אפילו לעבען, וועלען אויף דעם קאָנגרעס גאָר ניט העלפען. די אַמאָליגע הארמאָניע, דער שלום, די אחדות זיינען פערשוואונדען ווי דער נעכטינער טאָג. זייער אָרט האָבען פערנומען: קנאה, שנאה און נקמה. און מיר וועלען ניט מגזם זיין ווען מיר וועלען זאָגען, אַז די ציוניסטישע גרופען בעקעמפּפען איינע די אַנדערע אַ סך שאַרפער, אונבעדינגטער, ווי די אַנטיציוניסטישע פּאַרטייען טהוען עס.

וואָס איז די אורזאַכע פון דעם שנוי אין דער ציוניסטישער פּאַרטיי? מיר וועלען עס אין קורצען ערקלעהרען.

דער פּאָליטישער ציוניזמוס איז געווען פון אָנהויב אָן אַ ריינער שווינדעל. עס האָט געזאָלט זיין אַ געשעפט, וואָס ברייננט איין פיעל ריוח: אַ יודענשטאַאַט. דאָס געשעפט איז אָבער פערלענט געוואָרען אָהן אַ קאַפּיטאַל: אָהן אַ מאָראַלען און מאַטעריעלען קאַפּיטאַל. פאַרקעהרט נאָך, ער האָט געהאַט גרויסע חובות. די גאַנצע פערגאַנגענהייט פון די חובבי ציון, די צעהנדליג יעהריגע פּרובען צו קאָלאָניזירען פּאַלעסטינא; דער אונאָרדנונג און אַנאַרכיע, וואָס הערשט אין טערקיי און אָם ענדע דאָס פערגאָסענע אַרמעניש בלוט—דאָס אַלעס איז געווען נעגען וואָסערע עס איז פּאָליטישען געשעפט מיט דער פירמע ציון. איין זאַך אָבער האָט הערצל געהאַט און דאָס האָט פערמאַכט די אויגען פון זיינע אַנהענגער אויף די פעהלערן פון דעם פּאָליטישען ציוניזמוס: ער האָט געהאַט אַ טאַלאַנט און ער איז געקומען מיט אַ נייעם פּלאַן — מיט דיפּלאָמאַטיע. אַ יוד קען זיך אויף דיפּלאָמאַטיע און גלויבט אין איהר.

„אַ גוט געשעפט קען מען מאַכען אָהן אַ האָר ריזיקאָ" — האָט זיך פערשפּרייט אַ שמועה צווישען די יודישע בעלי־בתים: „מיר וועלען בעקומען ארץ ישראל אָהן די צרות וואָס די חובבי ציון זיינען אויסגעשטאַנען; מיר וועלען פאָהרען קיין ארץ ישראל ניט בגניבה, ניט איינציגווייז, נור מחנות־ווייז בפני כל אין „אונזער" לאַנד". דאָס האָט געמאַכט אַ רושם. און ווירקליך, אַ גאולה פאַר אַ פּאָר שקלים מיט אַנ'אַקציע פאַר עטליכע גולדען — צו קען זיין אַ ביליגער אינטערעס?! דער עולם האָט געגלויבט אין הערצל'ס טאַלענט און אין זיין דיפּלאַמאַטיע. אַזוי זיינען אַריבער פינף קאָנגרעסען — פינף זיסע יאָהרען פון גלויבען, פון הארמאָניע — פון חלומ'ען. אַלע בעווייזען פון די אַנטיציוניסטען האָבען געווירקט אויף די ציוניסטען ווי אַ אַרבעס אויף'ן וואַנד.

פון דעם חלום זייערן האָבען זיי אונזערע רעד ניט געקענט אָברייסען. דאָס האָט געטהון אַ פאַקט, וואָס האָט אויפגעטרייסעלט אַלע יודען, וואָס איז געווען פאַר די אַלע פאַנטאַסטישע געביידען ווי ערדציטערניש — דער קישעניעווער פּאָגראָם. פּאָגראָמען זיינען שוין געווען — דאָס דאַרף מען קיין יודען ניט דערצעהלען — אָבער דאַן האָבען מיר ניט געהאַט קיין דיפּלאָמאַטען. דאַן האָבען מיר ניט געהאַט קיין „געניאַלען" פיהרער. דער קישעניעווער פּאָגראָם נאָך די פינף קאָנגרעסען מיט די בענק, נאָך די אַוודיענצען ביי דעם סולטאַן — דאָס איז געווען דער באַנקראָט פון דעם נייעם געשעפט. דער ערשטער גרויסער פערלוסט, וואָס איז געווען אימשטאַנד צו מאַכען אַבהענדיג די וואָס האָבען אין איהם בלינד געגלויבט. דער אָפיציעלער באַנקראָט אָבער איז ערשט ערקלעהרט געוואָרען אויף דעם זעקסטען קאָנגרעס. הערצל האָט דעם ערשטען מאָל גערעדט ווי אַנ'איינפאַכער פּראַקטישער מענש און ניט ווי ביזהער פאַרשטעלט ווי אַ דיפּלאָמאַט. די ציוניסטען זענען מיט איינמאָל געוואָהר געוואָרען, אַז די דיפּלאָמאַטיע האָט באַנקרוטירט, אַז פּאַלעסטינא וועלען מיר אין דער נאָהנטער צוקונפט ניט בעקומען. דערמיט איז דער באַזעלער פּראָגראַם צוריסען געוואָרען אויף שטיקער. קיין זאַך האָט שוין די ציוניסטען ניט געאייניגט, נור איין זאַך: דער חשק צו קריעגען זיך. אַזוי טרעפט זיך אָפט, אַז נאָך אַ גרויסען אומגליק געהמען[illegible]זיך מענשען קריעגען. די ציוניסטישע פּאַרטיי האָט פאַקטיש אויפגעהערט צו עקזיסטירען, זי האָט אָבער ניט געקענט שטאַרבען, ווייל עס איז לייכטער אַ געשעפט אָהן געלד צו פערלענען איידער איהם שפּעטער צו ליקווידירען.

און אזא עלענדע עקזיסטענץ שלעפּט זייט דאַן אָן די ציוניסטישע פּאַרטיי: עלענד זעהען אויס איהרע אַרויסטרעטונגען, עלענד זעהט אויס איהר פּרעסע אונד נאָך עלענדער זעהט אויס איהר איצטיגער קאָנגרעס. דער לעזער וועט אונז גוט פערשטיין ווען מיר וועלען איהם דערמאָהנען אין וואָס פאַר אַ מאָמענט די ציוניסטישע פּרעסע האָט דיסקוטירט וועגען ציוניזמוס, טעריטאָריאַליזמוס, אוגאַנדא און ז. וו. און וואָס פאַר אַ מאָמענט די דעלעגאַטען פאָהרען זיך איצט צונויף קיין באַזעל צו ראַטהען אָדער בעסער אַרומרייסען זיך אום די זעלבע פּראַגען. עס איז אַ מאָמענט, ווען אין רוסלאַנד ברענט אַ פייער פון בונט און רעוואָלוציע, ווען אויף דער היסטאָרישער וואָג וועגט זיך דער גורל פון דעם יודישען פאָלק, פון דער גאַנצער יודישער צוקונפט.

די קאווקאזער יודען זיינען פערטהיילט אין די פערשיעדענע גוברניעס ניט גלייך. די גרעסטע צאהל פון זיי געפינט זיך אין באקוער גובערניע, דאס הייסט, אין דרומית־מזרחית פון קאווקאז, ביים קאספישען ים און ביי דער פערסישער גרענעץ. די צווייטע גרעסטע צאהל יודען געפינט זיך אין טיפליסער און קוטאיסער גובערניע. ד. ה. ארום די גרויסע האנדעלס און אינדוסטריע פלעצער. ווייניגער יודען זיינען פאראן אין עריוואנער, באטומער און נאָך ווייניגער אין גארעד גובערניע. אויך די קאווקאזער אידען זיינען הויפטזעכליך איינוואָהנער פון שטעדט און שטעדטליך און אויך זיי לעבען ניט גערן אין די דערפער. 3. 4־טעל פון אלע יודען פון באקוער גובערניע וואָהנען אין שטעדט און נור איין פערטעל אין די דערפער. דיזעלבע זאך טרעפען מיר אויך אין די איבעריגע גובערניעס. נור אין איין יעליזאוועטפאָלער גובערניע בעשטעטיגט זיך כמעט די גאנצע יודישע בעפעלקערונג מיט ערד־ארבייט. אויף 1803 ערד־ארבייטער געפינען זיך ראָרט נור 100 איינוואָהנער פון שטעדט.

די קאווקאזער יודען זענען געוועהנליך ניט הויך געוואקסען. די ניעדריגסטע יודען זענען די באקויער. עטוואס העכער זענען די קוטאיסער. די העכסטע יודען זענען אין דאגעסטאן און אין טיפליס.

אָבער די הויכקייט פון די פערשיעדענע יודען איז נאָך ניט קיין ריכטיגער צייכען פון זייער געזונד. די געזינדסטע און קרעפטיגסטע יודען זענען דוקא די קלענסטע ד. ה. די באקוער; זיי האָבען די ברייטסטע ברוסט. ערגער פאר אלעמען זענען אין דער הינזיכט די קוטאיסער יודען און די בערג־יודען (גארצעס).

די אויגען זענען כמעט ביי אלעמען טונקעלע. קיין בלויע אויגען געפינט מען כמעט ווי איבערהויפט ניט. פון 251 קאווקאזער יודען, וועלכע פאנטאראָוו האָט אונטערזוכט האָבען 241 (דאָס הייסט 96 פראצענט) געהאט אין גאנצען שוואַרצע האָר. 5 האבען געהאט רויטע האאר און 5 גלאָנדע.

צוליעב די פערשיעדענע בעזונדערהייטען אין דעם געבוי פון די קאווקאזער יודען איז אויפגעוואָרפען געוואָרען די פראגע: צו וועלכער ראסע געהערען זיי? די בעזונדערהייטען אין זייער געבוי זענען אזעלכע, וועלכע מען קען טרעפען אויך ביי א סך אנדערע קאווקאזער פעלקער. ביי די ארמעניער, לעזגינער, אויך ביי אטהייל פון די גרוזינען און די דארטיגע גריעכען.

דער רוסישער פאָרשער פאנטאראָוו רעכענט דערפאר די אלע פעלקער פאר „סעמיטען". און געפינט אז אויסער יענע „סעמיטען" זענען דא אין קאווקאז נאָך פעלקער וואָס האבען דיזעלבע איינענשאפטען נור מיט קליינע ענדערונגען. פאנטאראָוו רופט זיי די „כשדים", די ריכטיגע פארשטעהער פון די „כשדים" זענען די איסארען, אָבער ער מיינט. אז אויך צווישען די דארטיגע ארמעניער, גרוזינען און יודען געפינען זיך די „כשדים".

יעדענפאלס איז איצט אָנגענומען און בעוויעזען, אז צווישען דער בעפעלקערונג פון קאווקאז איז זעהר שטארק פערשפרייט דער געוועהנליכער יודישער טיפ. פיעלע געלעהרטע מיינען, אז די 2 פעלקער: סוואנעטען און לעזגינער זענען אמאל געווען יודען, אז די ארמעניער און גרוזינער האבען אין זיך פיעל יודישע בלוט איז היסטאריש בעוויעזען. די זעלבע זאך זאָגט מען אויך וועגען די אבראזצעס און טאטארען. און דער געלעהרטער עקערט האט ארויסגעטראָגען דעם איינדרוק, אז אויך צווישען די לעזגינער בעגעגענט מען זעהר אָפט דער טיפ פון קאווקאזער יודען.

די קאווקאזער יודען זענען א בעזונדערער טיפ צווישען די יודען. פערשיעדענע טיפען געפינט מען אויך צווישען די יודען פון פערשיעדענע אנדערע געגענדען און לענדער. דער בעקאנטער געלעהרטער ווייסענבערגער בעווייזט פון דעסטוועגען אין זעלבען זשורנאל, אז ניט קוקענדיג אויף די אלע פערשיעדענהייטען האבען די יודען אן אלגעמיינעם טיפ.

די וויכטיגסטע איינענשאפטען דורך וועלכע די יודען אונטערשיידען זיך נאך זייער אויסזעהען פון אלע אנדערע פעלקער זענען נאך ווייסענבערגער׳ן פאלגענדע: מיטעלער וואוקס, טונקעלע פארב, רונדע געזיכט.

זיי אונטערשיידען זיך זעהר שטארק פון דעם געוועהנליכען ריינעם סעמיטישען טיפ פון וועלכען די אראבער זענען די ריכטיגע פארשטעהער.

אז די יודען אונטערשיידען זיך זעהר שטארק פון דעם סעמיטישען טיפ, האבען שוין לאנג די פאָרשער בעמערקט און האבען געזוכט פערשיעדענע ערקלערונגען דאפיר.

איינינע האבען געוואלט אויסגעפינען צווישען יודען גופא צוויי טיפען: א עלטערן, א ריין סעמיטישען טיפ וועלכען מיר געפינען צווישען די יודען פון דרום אייראפא און אפריקא ד. ה. דעם ספרדישען טיפ פין יודען, און א צווייטען ניט קיין ריינעם געמישטען טיפ פון אידען. דאס געגען די יודען פין מזרח אייראָפא: די ליטווישע, פוילישע, גאליציאנער א. ז. וו. יודען.

מען האט אבער שפעטער אויסגעפינען אז אויך צווישען די ספרד׳ישע יודען בעגעגענט מען אָפט דיזעלבע איינענשאַטען און געבוי ווי צווישען די יודען פון מזרח אייראָפא. מען האט דערפאר זיך געכאפט פאר א נייע השערה. אמת דער יודישער פאָלק האט זיך ניט געענדערט אין דער גאנצער צייט פון זיין לאנגער היסטאריע. אבער שוין אין די גאנץ אלטע צייטען נאָך איידער מיר ווייסען פון דער יודיש געשיכטע איז צו דער יודישער בלוט צוגעמישט געוואָרען א גרויסער טייל פרעמדע בלוט.

אָט אזוי עקזיסטירען פערשידענע טהעאָריען וועגען די אבשטאָמונג פון די יודען אין זייער טהיילונג. אבער די אלע טהעאָריען זיינען נאָך ניט פעסט בעגרינדעט. עס פעהלט זיי אלעמען נאָך מעהר פאקטען און זיכערע בעווייזע און דערפאר קען מען זיי דערווייל רעכענען נור פאר השערות.

ציגעגאנגען צו דער ווינדע, אום צו פאהרען מיט איהר אראב אין עס־צימער אריין. אין קארידאר האָב איך געטראָפען מיינע בעקאנטע, אויך זיך איילענדיג צו דער ווינדע, איך האָב מיך דערנעהנטערט צו די טהירלעך פון דער ערשטע און האָב געדריקט דאָס עלעקטרישע קנעפיל. נאך א ווילע האָב איך דערהערט דעם טיבען ליארם פון דער ווינדע, נאכהער האבען זיך די טהירלעך אבגערוקט און פלוצלינג האָב איך מיך צוריק געכאפט, אזוי ווי איך וואָלט דערזעהן דעם טויט.

אין די אָפענע טהירלעך האט זיך בעוויזען א פינפצעהניעהריג יונגעל, מיט רויטלע האָר און מיט פיש־אויגען, אנגעטהון אין א שווארץ רעקיל מיט שנירלעך בעזעצט אין מיט א רייהע פון קליינעמעטאל קנעפליך, פונקט אזוינע, ווי איך האב געזעהן אין חלום.

ער איז געשטאנען אין די טהיער אויף די נאָך וויגענדע זיך ווינדע און מיט א העפליכע בעוועגונג האָט ער מיך אריינגעבעטען אין דער מיט אריין.

איך מוז אנערקענען, אז דאס ערשטע מאָל אין מיין לעבען האָב איך געפיהלט, אז די האָר קענען ווירקליך שטעהן אויפ׳ן קאָפ פון שרעק. געוויס האב איך מיך באלד צוריקגעצויגען ווי א וואהנזיננער און מיט דעם גאנצען כח בין איך אראָב געלאָפען דורך די טרעפען אין זאל אריין.

די ווינדע האָט וואהרשיינליך געוואָרט אויף א גרעסערע צאָהל געסט, איך ווידער בין דערווייל געזעסען אין דער פאָר זאָל אויף א שטוהל מיט וויענגבויגענע סטארענדיג זיך אביסעל צו ערהאָלען, דען איך האָב געפיהלט, אז איך בין געווען בלייך, ווי א טויט. — און... איך ווייס ניט... מעגליך עס איז פערשוואונדען א פאר סעקונדען, מעגליך א פאר מינוטען, ווען, איך האָב פלוצלינג ערהערט א דורכדרינגענדען געשריי, נאכהער א גערויש און עס איז מיר שרעקליך נישט גוט געוואָרען.

ווען איך בין צו זיך געקומען, האָב איך ערזעהן אין פאָרזאָל א מענשליכען קערפער, ארום געוויקעלט אויף דער געשווינד אין פערבלוטיגטע ליילעכער.

דאָס יונגעל איז אויך פערשוואונדען געוואָרען. וועגען דעם האָב איך שפעטער דערוואוסט.

און יעצט זאָל ווער עס וויל, ערקלעהרען, מיך ווסט איהר געוויס רופען סקעפטיקער, וואָרים ווען עס זאל זיך דאס אן אנדערען געווען טרעפען, וואָלט איך דאָס קיינמאָל נישט געגלויבט..

איבערזעצט פון מ. פראָקאָס.

א בלוטיגע קארטע אין דער געשיכטע פון דער אמעריקאנער ארבייטער בעוועגונג.

די ניו־יאָרקער צייטונגען האָבען געבראכט דאס נייעס, אז אלכסנדר בערקמאן, דער יודישער אנארכיסט, וועלכער האט אבגעשמאכטעט 13 יאהר אין פעטערסבורגער געפענגניס פאר פרואווען טויטען ס. פריק, דעם פערוואלטער פון קארנעגי׳ס שטאהל פאבריקען, איז פריי. די טהירען פין זיין 13 יאהריגען לעבעדיגען קבר האבען זיך פלוצלונג אויפגעעפענט און דער ערדלער קרבן האט דערזעהן די ליכטיגע וועלט. און ער איז ניט בלינד, ווי די דונקעלע קלאנגען, וועלכע פלעגען פון צייט צו צייט אנקומען פון זיין אייביגער תפיסה האבען דערצעהלט. און ער האט ניט אויסגעבראָכען קיין פוס, ווי דיזעלבע צומישטע קלאנגען האבען דערצעהלט. נאר אז ער איז פריש און געזונד.

קיין נייעס איז פאר די ניו־יאָרקער יודישע אנארכיסטען, סאציאליסטען און פארטגעשריטענע מענשען בכלל,— איבערהויפט פאר די פון זיי וואס

און אפשר מיינט איהר, אז זיי וועלען דאָרט ראָטהען וועגען דעם ?— אָבער עס הויבט זיך ניט אָן ; עס איז בעשלאָסען געוואָרען, אז לא יזכר ולא יפקד פון אזעלכע זאכען, וואָס האָבען מיט דעם געוועהנליכען טאגעס־אָרדנונג קיין שייכות ניט.

עלענדע אקטאָרען, צו ווייסט איהר ניט, אַז איהר שפּיעלט אויף א וואולקאן ? !

מיר ווערען שיעסער.

I.

מיר זענען ארעם און פערשוואַרצט,
און נישט ווי איהר בעטייסטערט ;
דערפאר בעוואוסט, דערפאר בעהארצט,
און מעהר פון אייך בעגייסטערט.

מיר האבען מוטה, מיר האבען קראפט,
און ענערגיע צום שטרעבען,
מיר האבען אלץ וואס ווירקט און שאפט,
און וועקט צום לוסט און לעבען.

II.

פיר אייך די וועלט — זי ניצט נישט מעהר:
איהר האט צו פיעל גענאסען —
עס שטעהן איירע ביקסען לעהר,
די קוילען אויסגעשאסען....

דאך אונזערע ביקסען זענען שווער.
און פול — איהר זאלט עס וויסען!
ווען איהר וועט לענען דאס געוועהר,
דאן וועלען מיר ערשט שיעסען...

מ. ר.

די קאווקאזער יודען און די יודען איבערהויפּט.

די קאווקאזער יודען זענען נאָך עד היום א מין רעטעניש ניט נור פאַר׳ן גרויסען עולם, נור אויך פאר די געלעהרטע, וואָס אינטערעסירען זיך מיט די פערשיעדענע מענשליכע ראַסען און פעלקער. די קאווקאזער יודען האָבען זייערע בעזונדערע ספעציעלע אייגענשאַפטען, וועלכע אונטערשיידען זיי פון אלע אַנדערע סעמיטישע פעלקער און אין דעם צאָהל אויך פון די אַנדערע יודען. זייער גאַנץ אויסזעהען, זייער גאַנץ לעבען, זייער גאַנץ האַלטונג זענען גאַנץ פערשיעדען פון אלע אַנדערע. זיך צו צוקוקען געהנטער צו די קאווקאזער יודען איז דערפאַר זעהר אינטערעסאַנט. די געלעגענהייט דערצו האָבען מיר איצט.

דער רוסישער פּראָפעסאָר ר. וויינבערג האָט אין א דייטשען וויסענשאַפטליכען זשורנאַל פאַר די אויספאָרשונג פון יודענטהום אָבגעדרוקט זעהר אַן׳אינטערעסאַנטען ארטיקעל וועגען זיי, פון וועלכען מיר נעהמען ארויס פאָלגענדע פאַקטען.

לויט דער אויספאָרשונג וואָס איז געמאַכט געוואָרען אין יאָהר 1902—1904 שטעלט זיך ארויס אַז אין קאווקאַז געפינען זיך 34,343 יודען, פון וועלכע 19,394 זענען מענער און 15,949 פרויען. דאס הייסט אויף יעדע הונדערט פרויען זיינען פאַראַן 129 מענער, גראַדע פערקעהרט ווי ביי די אַנדערע יודען, ביי וועלכע די צאָהל פרויען איז פיעל גרעסער איירער די צאָהל מענער.

פעליעטאָן.

א חלום

העגריק שענקעוויטש.

איינמאָל, אין א געזעלשאַפט, האָט מען דערצעהלט פון פיעל וואונדערליכע זאכען, פון פאָרגעפיהלען, פון זעהן פערשטאָרבענע פערזאָנען און פון דעסט גלייכען זאכען, וועלכע אינטערעסירען יעצט וואָס אַמאָל מעהר די געדאַנקען.

דאָרט איז אויך געוועזען דער הויז־דאָקטאָר, שפּיעלענדיג א ראָלע פון אמת׳ס וועגען אלס סקעפּטיקער (צווייפלער), אין ענדע פון געשפּרעך האָט איינע פון די דאַמען געווענדעט זיך צו איהם מיט א פראַגע: צו עס האָט איהם אויך שוין פּאַסירט אין לעבען א זעלכעס, וועלכעס ער זאָל זיך נישט קענען ערקלעהרען?

— איך האָב געהאַט אין מיינע יונגע יאָהרען — האָט דער דאָקטאָר ערצעהלט — א חלום, אָדער בעסער אַ רייהע פון חלומות, אזוי אונגעוועהנליכע אז אין בעטרעף פון וואונדער געהן די איבער אַלע, וואָס איך האָב ערשט געהערט און אויף אַלגעמיינעם פערלאַנג קאַן איך זיי ערצעהלען.

דער אלגעמיינער פערלאַנג האָט באַלד געפאָלגט, אַלזאָ דער דאָקטאָר האָט אָנגעהויבען צו ערצעהלען וואָס פאָלגענדעס:

— אַ יאָהר צוואָנציג צוריק האָב איך געוויילט אין ביאַרריטץ אום זיך אין מעער צו באָדען. צונלייך האָב איך זיך געליעבט אין איין געוויסע ענגלענדערין, וועלכע האָט צום באָדען בעניצט א געשטיקטען קאָסטום אין אַפּיש־שאַל. געווען איז דאָס א גרעסערע אָריגינעלע פריילין פול מיט וואונדערליכע געדאַנקען. איינמאָל האָט זי מיך פערהאַלטען אויך אַנדערע פון איהרע פערעהרער ביז א זייגער דריי ביי נאַכט אויף דעם שיפעל. מיר האָבען געקוקט אויף די שטערן און מען האָט גערעדט וועגען דעם וואַהרשיינליכען שפּאַציער פון די נשמות, פון איין פלאַנעט צום צווייטען. איך האָב אַהיים געקעהרט זעהר ערמיעדעט און איך בין איינגעשלאָפען אויף דעם פאָטעל, ביים לעזען פון עפּעס א בריעף, וועלכען איך האָב געפינען אויף דעם שרייבטיש. קוים וואָס איך האָב נאָר די אויגען צוגעמאַכט האָט זיך מיר אויסגעוויזען, אַז אין עפּעס א גרויסע שטאָדט געה איך ארויס פון א פרעמד הויז און איך זעה פאַר׳ן טויער שטעהן א לייכענוואַגען. פאַר די שטיבענזיצער וועל איך ערקלעהרען, אז אין אויסלאַנד פיהרט מען נישט קיין מענשען אין אזוי א מין פּיראַמידע, ווי ביי אונז. די דאָרטיגע לייכענוואַגענס, האָבען א גלעזערנע פאָרם פון די זייטען, אויסגעצויגענע קאָרעטען, מיט טהירעליך פון הינטען דורך וועלכע מען ריקט אריין די טרונע אין דערמיט. אזעלכע אייגענטליך האָב איך דערזעהן אין חלום. אָבער דאָס איז נאָך נישט גענוג. ביים לייכענוואַגען איז געשטאַנען א יונגעל, מעגליך פון א יאָהר פינפצעהן, אָנגעטהון אין א שוואַרץ רעקיל מיט שנירלעך בעזעצט און מיט א רייהע פון קליינע מעטאַל קנעפּליך אין די לענג פון די שנירלעך. דערזעהענדיג מיך, האָט ער אויפגעמאַכט די טהירעלעך פון לייכענוואָגען און נייגענדיג זיך, האָט ער מיר געגעבען א העפליכען צייכען מיט דער האַנד, אום איך זאָל אַריינגעהן, אָדער זיך אריינריקען אין דער מיט.

אָבוואָהל אין חלום ווייזען זיך אויס פערשיעדענע אונגעוועהנליכע זאַכען אלס געוועהנליכע, איך דערמאָן זיך, אז איך האָב מיך אזוי שטאַרק דערשראָקען אז דיך אזוי פעסט צוריקגעצויגען, אז דער קאָפּ מיינער האָט זיך א ועך געגעבען אין אנלעהן פון פאָטעל. נאַטירליך האָב איך ערוואַכט.

אין צווייטען טאָג האָב איך פערגעסען וועגען חלום ביי מיין ענגלענדערין אָבער די דריטע נאַכט האָט ער זיך ווידערהאָלט מיט א וואונדערליכע עהנליכקייט. דערנאָך האָט ער זיך ווידערהאָלט ניט רעגולער, אין יעדע דריי אָדער פיער טעג. אם ענדע האָב איך מיך אָנגעהויבען מיט דעם פּייניגען. וואָס איז געווען וואונדערליך, דאָס אייגענטליך יענע עהנליכקייט פון הויז, פון לייכענוואַגען, איבער אַלעם די קליידער און דאס געזיכט פון דעם יונגעל, וועלכער האָט אייבּיג מיט א גלייכע העפליכקייט פערבעטען מיך צו זיך.

איך האָב פאָלקאָם פערגעסען זיין רעקיל, די שנירלעך, די קליינע מעטאַל קנעפּליך, ענדליך זיינע העלע האָר און די גרויע אויגען, וויט איינגעפאַסט פון זיך, אביסעל צו פיש־אויגען עהנליך.

איבערהויפּט, וועט איהר צוגעבען מיינע הערשאַפט, אז בנוגע צו אַזאַ האַרטנעקיגען ווידערהאָלען זיך פון אַזאַ חלום, איז געווען מיט וואָס זיך צו בּעאונרוהיגען.

נאָך איינינע וואָכען בין איך ארויסגעפאָהרען נאָך פּאַריז און איך האָב מיך אָבגעשטעלט אין דעם זעלבען האָטעל וואָס מיין ענגלענדערין. מיר זענען געקומען צו פאָהרען אָבענד, פיעל ווייניג אין מיטאַגס־שטונדע, אין אַזאַ געגענד גרויסע קאָמפּאַניע פון בעקאַנטע. איך האָב מיך איבערגעטהון איילענדיג און נאָכהער בין איך

קע „פארטיי". נאָר אויף פערלאַנגען פון אונזער פארטיי גענאָסען אין דאָבראָמיל שרייב איך איינינע צייִלען צו בעווייזען ווער זיי זענען:

ווען אונזערע ארבייטער אין פשעמישל בלאָזען די פ.—צדיקים פון זיך אוועק טראָגט עס זיי ארום אין די סביבה און אזוי האָט עס זיי פערטראָגען קיין דאָבראָמיל. און דאָ לאָמיר זעהן דעם אנפאַנג פון זייער ארבייט וואָס איז ביי זיי דאָס ערשטע? דאָס ערשטע איז ווי געוועהנליך אויסצובילדען זייערע אנהעננער אויף שפיצעל און אויסער דעם נאָר נישט מעהר.

אָט וואָס אונזערע גענאָסען פון דאָבראָמיל בעטען מיך צו פערעפענטליכען. די דאָבראַמילער גענ. האָבען אויף דעם 11 ד. מ. איין פערזאַמלונג איינבערופען, אויף וועלכער די גענ. סאַנדאַווער און גענ. (ה.) אויס סאמבאָר האָבען רעפערירט אין אנגעלעגענהייט איין אָרגאַניזאַציאָן צו גרינדען. דערפון זענען די אנדערהאַלבען אנהעננער פון די פ. צ. געוואַהר געוואָרען, האָבען זיי קיין אנדערען ראַט געהאַט ווי צו לויפען צו די זשאַנדאַמעריע און אַנצייגען דאָס מען וויל גרינדען איין סאָציאַליסטישען פעראיין, צו וועלכען צוועק מען האַלט גראָד איין פערזאַמלונג אב. צוויי זשאַנדאַרען זענען באַלד נעקומען צו דער פערזאַמלונג נאָר אונזערע גענאָסען פון סאמבאָר האָבען זיי אויסגעוויזען דאָס עס איז איין § 2 פערזאַמלונג, צו וועלכער זיי זענען בערעכטיגט אָבצוהאַלטען. די זשאַנדאַרען זענען אָבער געווען אין איין אַנדערע מיינונג ווי די ציוניסטישע שפיצעל און האָבען זיך באַלד אָבגעטראָגען. די פערזאַמלונג איז אומגעשטערט אָבגעהאַלטען געוואָרען.

ווי די דאָבראַמילער גענ. פערזיכערען אונז וועלען מיר אין קורצען נאָך איין פלאַטץ געווינען וואו דער רעוואָלוציאָנערער גייסט וועט איין אבקלאַנג קריגען און די פלעווים אין געשטאַלט פון שפיצעל וועלען ארויס געבלאָזען ווערען פון דאָבראַמיל אויך.

*

שבת דען 22/7 האָבען זיך ביי אונז אין פשעמישל איינינע פערשלאָפענע סעפּאַראַטיסטען אויפגעוועקט און האָבען אין איין פריוואַט וואָהנונג איין פערזאַמלונג איינבערופען, וואו עס זענען צוזאַמען מיט די אקאַרעמיקער אין גיינעריגע געווען אַזש 22 מאַן. די גאַנצע פערזאַמלונג איז גור דאַדורך חאַראַקטעריסטיש, וואָס דער הויפּט אנפיהרער מאַנדעל האָט אונטערשטיצט דעם אַנטראַג, מען זאָל אין פשעמישל נישט מעהר ארבייטען פאַר קיין סעפּאַראַטיסטישע פארטיי, ווייל דער קאָנגרעס אין לעמבערג האָט געוויזען, דאָס די גאַנצע געשעפטען האָבען קיין ווערט און דאָס ער טרעט אויס פון דער סעפּאַראַטיסטישער פארטיי.

י. זיענמאַן.

איין געפעהרליכער אויסבויטער!

נייסאַנדעץ אם 25/7 1905.

אין נייסאַנדעץ איז דא איין אייזען סוחר יהודא ליב לוסטיג; ער ניטצט אויס זיינע אנגעשטעלטע שרעקליך, זיי ארבייטען ביז 2 אָדער 3 אין דער נאַכט, עס קומט זייגער 11 האַלב צוועלף ביי דער נאַכט, זאָגט ער: קינדערליך עסט עטוואס נאַכטמאל אונד נעמהט אייך עפּיס צו טהון דען די נאכט שטעהט נישט. עס קימט דאָננערסטאַג ביי נאכט, זאָגט ער צו זיי: היינט מוז מען לעננער ארבייטען, ווייל מאָרגען איז פרייטאַג צונאַכט, וועט עטץ שוין שלאָפען איין גאַנצע נאַכט. זיינע אנגעשטעלטע זענען ניכט פערזיכערט אין דער קראַנקען קאַסע; ווען איינער ווערט קראַנק קומט איהם אויס אַנידערצופאלען אין מיטען דער גאַס, ווייל ער האָט נישט וואו צו געהן, אזעלכע בעלי בתים האבען מיר דא.

נייסאַנדעץ קולטוסוואַהל.

יענע וואָך זענען דא געוועזען קולטוסוואַהלען. די אגיטאַציאָן איז געוועזין שרעקליך געגען איבער די אָפּאָזיציאָן, טראָטצדעם איז געלונגען אריין צו ברענגען 3 אָפּאזיציאָנס מענשען. די וואַהל סיסטעם איז שוין געוועהנליך בעקאַנט, דען אין נייסאַנדעץ מיט די אומגעבונג איז דא 15,000 יודען אין דאָס רעכט צו שטימען האָבען קוים 300 יודען. די ארבייטער קלאַססע איז פון דער וואַהל גענצליך אויסגעשלאָססען און זאָגאַר די אָפּאזיציאָן בעשטעט אויך נור אויס 3 דאָקטוירים. אַזוי ווי זיי זענען נור געוועהלט געוואָרען האָבען זיי שוין צוזאַמען געטרינקען מיט דעם קאָטיסער Ossolinski און מען האָט זיי שוין אויך צו געזאָגט א חלק. זיי האָבן זיך תכף געקישט אללע ביינאַנד און האָבן ניך געשמיעסט דאָס אלטע שפּריכוואָרט דאָס 2 הונגר בייסען זיך נישט. טראָצדעם זיי האָבן פאַר דער וואַהל צוגעזאָגט גאָלדענע בערג, אַז זיי וועלען שטירצען דעם קלאריקאַלישען בירגמייסטער Barbacki דאָס איז נור געווען געזאָגט, דען תכף נאָך דער וואַהל האָבען זיי אללע אויסגעטרינקען פאַר 200 גולדען ווייַן פאַר ארים געלד. עס איז שוין די

העכסטע צייט, אַז די ארבייטער קלאַססע זאָל זיך אליין געהמען צו דער ארבייט און נישט לאָזען זיך ארום פיהרען ביי דער נאַז, ווייל מען זעהט שוין ווי אונזערע פערזאָרגער זעהן אויס. אין דעם גאַנצען קולטוס זענען נור געוועהלט לויטער גרויסע קאַפּיטאַליסטען.

די רעוואָלוציאָנערע בעוועגונג אין רוסלאַנד און אין רוסישפוילען.

א סטרייק פון לאַקאַטאַרען.

צו די פערשידענע אַרט סטרייקען, וועלכע וואַרשא אין לאָדז לעבט איצט איבער, איז צוגעקומען נאָך איין סטרייק, ווירקליך אַן'אָריגינעלער — אַ סטרייק פון לאָקאַטאַרען. און ווייל די בעדינגונגען פון דעם סטרייק זענען אָריגינעל איז אויך די פאָרמע, אין וועלכער דער סטרייק ציינט זיך ארויס נים קיין געוועהנליכע. מיט עטליכע וואָכען צוריק האָבען אונזערע גענאָסען גענומען אַגיטירען, מען זאָל פאָדערן ביי די בעלי־בתים א הנחה אין 20 פראָצענט פון דירה געלד. אַלס אַנ'אורזאַכע האָט מען געגעבען דעם פאַקט, וואָס דער ארבייטער סטרייקט זעהר אָפט, אין דער צייט פאַרשולדינט ער זיך און פערבאָרגט זיך, אַז ער איז ניט אימשטאַנד צו צאָהלען טייערע דירה־געלד. די ווערטסלייט האָבען נאַטירליך ניט געוואָלט נאָכגעבען. און זיי זענען געווען ביי זיך גרויסע תקיפים. ווילסט ניט צאָהלען — וואַרף איך דיר אַרויס אויפ'ן גאַס. עס האָט זיך אָבער אויף זיי אויך געפונען א מיטעל. די וואַרשאַווער צייטונגען ברייגגען טאָג טעגליך א ספּעציעלע רובריק, ווי אזוי די לאַקאַטאַרען פיהרען דורך זייערע געריכטע פאָדערונגען, נאַטירליך ניט מיט גוטען. מיר וועלען דאָ ברייגגען נור עטליכע פאַקטען: אין וואַרשא, אויף דער לעשאָלדינאַ גאַס נו׳ 14 האָט מען די ווערטין פערבונדען אין א זאַק, ארויסגעלענט אויף א טאַצקע, ארויסגעפיהרט אויפ'ן גאַס און נאָכהער איבערגעקעהרט די טאַצקע. אויף קראַכמאַלגא 69 האָט מען דעם פערוואַלטער פערבונדען דעם קאָפּ מיט א זאַק, נאָכהער האָט מען איהם אראָבגעשלעפּט ביי די פיס פון די טרעפּ פון II־טען שטאָק. אויף וורואָניא גאַס האָט מען דעם אדמיניסטראַטאָר ארויסגעוואָרפען א זאַק אויפ'ן קאָפּ און אויפ'ן גאַס האָט מען איהם געשלאָגען. ער איז שוין בעשטאַנען אויף די 20 פּראָצענט. דאַן האָט מען איהם אונטער די הענד אריינגעפיהרט אויפ'ן הויף וואו עס איז שוין געשטאַנען גרייט א טישעל מיט א פּאַפּיר, וועלכען ער האָט נור געדאַרפט אונטערשרייבען. דער זעלבער נוסח אין די אַלע פעלען — וועלכער איז דערביי זעהר פּראַקטיש — ציינט אם בעסטען, אַז די אַקציע איז גוט אָרגאַניזירט. אַזוי האָבען עס אויך פערשטאַנען די בעלי־בתים און האָבען אויף א ספּעציעלע פערזאַמלונג צוגעזאָגט גרויסע הנחות. צי וועלען זיי האַלטען וואָרט, וועלען מיר אין גיכען זעהען.

א פרישע תליה אין וואַרשא.

אומגעריכט איז אראָבגעפאַלען די דעפּעשע אַז מען האָט דעם 21 טען ד. מ. געהאָנגען אין ציטאַדעל דעם גענ. סטעפאַן אָקרזעא. ער איז געווען ווי דער אמת פערמשפּט צום טויט, אָבער ערשטענס איז ער אַלט געווען דעם 19־טען יאָהר; צווייטענס האָבען די ריכטער אַליין אַנערקענט פיעל פערלייכטערנדע אומשטענדען און האָבען איהם פאָרגעשטעלט צו גנאַדע זאָגאַר פון אייבינער קאַטאָרגאַ. און נאָך מעהר דעריבער, ווייל זייט גיינצעהן יאָהר, זייט דעם פראָצעס פון פּראָלעטאַריאַט האָט וואַרשא ניט געזעהען קיין תליה פון קיין פּאָליטישען פערברעכער און אַלע וואָס זענען אונטער דער צייט פערמשפּט געוואָרען צום טויט, זענען „בעגנאַדיגט געוואָרען" אויף אייבינע קאַטאָרגע. דאָס האָט ניט געוואָנט צו טהון זאָגאַר אַלכסנדר דער III און דער סאַטראַפּ הורקאָ. איצט אַלזאָ, ווען מאַניפעסטען שיטען זיך פון צאַרישען הויף ווי ברכות פון אַנ'עהרליכען יודענס מויל, ווען אין וואַרשא איז א גענ. גוב אַנ'אָרינטליכער קאָזאַק — אַזוי פערזיכערן די פּוילישע קאָנסערוואַטיווע צייטונגען — האָט זיך דעריבער אויף דער תליה קיינער ניט געריכט.

אָט ווי עס שרייבט אַרום דעם גרויליכען מאָמענט דער קאָר עספּאָנדענט פון דער „גאַוואָ". רעפאָרמאַ": „דער צאַרישע ענטפער אויף דעם טעלעגראַפישען. ווענדען זיך פון אָקרזעא'ס מוטער אום גנאַדע — איז נאָר ניט אָנגעקומען. מען האָט אויף איהם געוואַרט די גאַנצע נאַכט... אומזיסט. האַלב זעקס אין דער פריה האָט מען אנגעקלאַפּט אין צימער פון אקרזעא. וועלכער געפינט זיך אין וואַרשאַווער צעהנטען פּאַווילאָן, רופענדיג איהם אויף די תליה.

זענען דא געוועזען אין אמעריקא אין דער צייט פון דעם האמסטער סטרייק — ניט אזוי אנגענעהם און ערפרעהענד ווי די נייעס פון אלכסנדר בערקמאן'ס בעפרייאונג. דאס איז דערפאר, ווייל אלכסנדר בערקמאן איז געוועזען אזא עדעלער, יונגער און צארטער קרבן. דערפאר ווייל זיין טהאט איז געוועזען אזוי העלדיש. און ווייל זי איז געוועזען ארויסגערופען פון דעם געפיהל פון ערביטערונג געגען אונגערעכטיגקייט. געגען רציחות, געגען אונשולדיגע ארבייטער. געגען די ווילדע הפקרות פון קאפיטאל בעשיצט מיט דער מאכט פון געזעץ און רעגירונג. און דער געפיהל האט דאן אויפגעקאכט די הערצער פון אלע ווירקליך פארטגעשריטענע מענשען אין גאנצען לאנד.

דאס איז געוועזען זומער מיט 18 יאהר צוריק אין האמסטער, א קליין ארבייטס־שטעדטעלע אין פענסילוואניא. וואו עס געפינען זיך די וויכטיגסטע פון אנדרע קארנעגי'ס ריעזיגע שטאהל און אייזען פאבריקען, האט אויסגעבראכען א געוואלדיגער סטרייק. די ארבייטער האבען ארויסגעצייגט א זעלטענעם מוטה און ענטשלאסענהייט. די ארבייטער פון גאנצען לאנד האבען מיט זיי ברידערליך מיטגעפיהלט. דאס גאנצע לאנד איז געוועזען פעראינטערעסירט אין דער קליינער האמסטער אזוי ווי עס וואלט געוועזען א קליינע מאנדזשוריען. דאן איז קארנעגיע געפאלען אויף א פלאן און האט חרוב געמאכט די היימען פון די סטרייקערס. די הייזלעך אין וועלכע זיי האבען געוואהנט זענען געוועזען זיינע, האט ער פון דארט ארויסגעווארפען די ארבייטער מיט זייערע פרויען און קינדער. דאס איז נאך געוועזען ווייניג. און ס. פריק און קארנעגי'ס אנדערע משרתים האבען געבראכט א שיף מיט סטרייק־ברעכער. באנדיטען פריוואט־מענשען — און זיי האבען די ארבייטער געשלאגען, געשאסען און געשטאכען.

דאס האט אויך ניט געהאלפען. דאן האט קארנעגיע ארויסגעפאדערט אין האמסטער מיליץ. און זיי זענען געקומען און האבען אנגעמאכט אזוי פיעל צרות אין דער שטילער ארבייטער־שטעדטעל. אז ערגערעס קען שוין אפילו א פאלק קאזאקען ניט אנטהאן ווען מען שיקט זיי איינשטילען בונטאוושציקעס.

אט דיעזער בלוטיגער קאפיטעל פון דער אמעריקאנער ארבייטער־בעוועגונג האט דאס ארויסגעבראכט אלכסנדר בערקמאן'ס טהאט. בערקמאן איז דאן געוועזען אין ניו־יארק, א מיטגליעד פון דער אנארכיסטישער גרופע „פיאנערען דער פרייהייט". ער איז דאן געוועזען א יונגינקער 20 יעהריגער בחור'יל; שעהן, עדעל אינטעלליגענט. די האמסטער רציחות האבען אויפגעקאכט זיין געפיהלפאלע נשמה און בעוואפענענדיג זיך מיט א פיסטאל און א סטילעט איז ער עקסטרא אוועק געפאהרען קיין פיטסבורג אום נוקם צו זיין זיך אן ס. פריק—די נשמה פון דער האמסטער טיראניי—פאר די פערגאסענע ארבייטער בלוט. ער האט אבגעווארט א צייט ווען זיי זענען געוועזען אליין און ער האט אויף איהם אויסגעשאסען מיט זיין פיסטאל. די קויל איז דורכגעפלויגען דורך פריק'ס נאקען. פריק האט דאן אנגעהאפט בערקמאן'ען פאר'ן ארים. אנשטאט צו טראכטען פון אנטלויפען האט דאן בערקמאן ארויסגעהאפט זיין סטילעט און איהם געשטאכען.

די קאפיטאליסטישע גערעכטיגקייט האט זיך דאן זעהר דערפרעהט ווען זי האט זיך געקענט ארויפווארפען אויף אזא שוואכען קרבן. אן עלענדער יודישער עמיגראנט, נאך אן אנארכיסט דערצו—וואס פאר א ווידערשטאנד קען דא זיין? אבער אפילו מיט דעם ברעקעל ווידערשטאנד, וואס איז פאר איהם געוועזען מעגליך, האט זיך בערקמאן ניט געוואלט בענוצען, עס איז געשטאנען אין געריכט אהן א אדוואקאט.

פריק איז נאך גיך געזונד געווארען און בערקמאן'ס פערברעכען, אפילו נאכ'ן קאפיטאליסטישען חושן משפט איז נאך ניט געוועזען אזוי גרויס. אבער די גערעכטיגקייט האט זיך געקלוגט און אויסגעצויגען בערקמאן'ס זינד אויף דריי מאהל די לענג, זי האט זי פ ע ר ד ר י י פ א כ ט. מען האט בערקמאן'ען גע'משפט פאר 3 בעזונדערע פערברעכענס - דריי אין איינעם—1) פאר אריינרייסען זיך צו פריק'ן אין קאנטאר, 2) פאר טראגען פערבארגענע געוועהר, און 3) פאר שיסען פריק'ן. און מען האט איהם בעגראבען אין א „שטיינערנעם זאק' אויף 20 יאהר.

עס זענען געמאכט געווארען פיעלע פערזוכען זייט דאמאלסט בערקמאנען צו בעפרייען. איבערהויפט איז אזא בעוועגונג געוועזען שטארק מיט 4 יאהר צוריק. אבער עס האט זיך פון דעם גאר ניט אויסגעלאזען. יעצט איז בערקמאן ענדליך פריי. און ער און זיינע אלטע גענאסען וועלען באלד האבען די געלעגענהייט צו זעהן זיך נאך אזא לאנגער צושיידונג.

בערקמאן איז אין אמעריקא שוין איבער 20 יאהר. ער איז אליין א קאוונער. ער שטאמט פון די נאטאנזאנס, די רייכסטע און געבילדעטסטע יודישע פאמיליע פון יענער שטאדט.

די 8 אוזהר שפערע אין די קראקוי'ער הארט־געשעפטען

א דאנק דעם אבענד־שפערע קאמיטע און דעם פרעזעס פון דעם האנדעלס־אנגעשטעלטען פאך פעראיין גענ. ג ר א ם ס איז עס געלונגען נאך עטליכע וואכען שווערע ארבייט דעם 17 יולי, די גירינבערגער־גאלאנטעריע געשעפטען אויך אין די רייהען פון דער 8 אוהר שפערע הערייין צו ברענגען, צו די בראנזשען וועלכע שפערען שוין זייט עטליכע וואכען, (ווי. צ. ב. פוץ, ווייסוואַרען, שניט און טוך געשעפטען. אינטער די סוחרים, וועלכע האבען אונטערגעשריעבען די 8 אוהר שפערע איז אויך געוועזען א הארט סוחר הערר בלומענקראנץ, (וועלכער האט ערשט נישט לאנג געהייסען מיט דעם נאמען „6 קרייצער געשעפט"). הער בלומענקראנץ האט דאס געבאך נישט געקאנט בעשמערצען אז ער זאל מוזען צומאכען דאס געשעפט דאמאלס ווען די סוביעקטען פערלאנגען, (ער האט געוועהנליך אפען ביז 11—12 ביי נאכט), נאך דער צו זיין קאנקורענט א דעטאיל (ענגעל) סוחר, זאל אפען האבען.

דיענסטאג פריה האט הערר בלומענקראנץ זיך גענומען טשעפען מיט די סוביעקטען דערפאר, ווייל זיי פערלאנגען גלייך מיט אנדערע 8 אוהר שפערע און האט זיך נישט בעגנוגענד מיט בעליידיגונגען און קללות נור האט זיך גענומען שלאגען א סוביעקט און זיין „אשת חיל" האט איהם צו געהאלפען אין דער מלאכה.

דאס גאנצע פערזאנאל פון קליין ביז גרויס צווישען זיי אויך סוביעקטינ'ס האבען אבגעהאלטען דעם זעלבען טאג א פערזאמלונג און האבען בעשלאסען צו ערקלעהרען א שטרייק, אזוי לאנג ביז דער סוחר וועט זיי אלע איבערבעטען. מיטוואך און דער פריה האט זיך איינגעפינדען דאס גאנצע פערזאנאל אין האנדעלס אנגעשטעלטען פעראיין, אנשטאט אין געשעפט. נאך א פאר שעה שטרייק האט הערר בלומענקראנץ נאך געגעבען אלעס וואס זיין פערזאנאל האט נור פערלאנגט. ווייל ער האט געזעהן די סאלידאריטעט פון פערזאנאל, ער האט זיך פערפליכטעט צו צומאכען ביז אין 15 אין אנדערען הודש ווען זאגאר אלע סוחרים וועלען אפען האבען.

אזוי האט זיך געענדיגט שוין דער צווייטער שטרייק מיט זיעג ביי די האנדעלסאנגעשטעלטע וועגען דער 8 אוהר שפערע.

* * *

נישט וועניגער פראוואקאטאריש פיהרט זיך אויף די קראקוי'ער פאליציי צו דער 8 אוהר שפערע, אנשטאט צו אונטערשטיצען אזא קולטורעלע זאך, אזוי ווי אין אנדערע אייראפעאישע לענדער, דרעהען זיך ארום פאליציי אגענטען, נאטירליך „יודען" און ערצעהלען די סוחרים „מעשות" אז דער פאליציי דירעקטאר פערלאנגט נישט מען זאל צו מאכען די געשעפטען 8 א זייגער (?) אבער עס זעהט אמת אזוי אויס, יעדער נאכט זעהט מען אין די גאסען וואו די געשעפטען ווערען געשפערט גאנצר המארעס אגענטען. קאמיסערע אין דאפעלטעוואך פון דער פאליציי, נאך וואס דאס אלעס איז, ווייסען מיר נישט, אפשר האט די פאליציי מורא פאר די שפאציר דעמאנסטראציעס וואס די האנדעלסאנגעשטעלטע מאכען ביי די געשעפטען וועלכע זענען נאך אפען? זאלען זיי בעסער אבאכט געבען אויף זייערע אייגענע ביינער מען זאל זיי נישט בעפאלען אין מיט'ן דערנאכט און שלאגען „כדי־להמית" נאטירליך נישט און ארגאניזירטע ארבייטער'ס נור פון געוועהנליכע גאסען גנבי'ם!

גענ. דאשינסקי האט אין דער אנגעלעגענהייט שוין געשפראכען אין געמיינדע ראטה אין דער פרעזידענט האט אוהם צו געזאגט אז ער וועט עס פארלעגען דעם פאליציי דירעקטאר, אבער ער, קען דערצו גאר נישט טהון (?)

קראקוי, אבסערוואטאר.

פון פראווינץ.

פשעמישל.

די פ—צדיקים — אונזערע סעפעראטיסטען!

איך האב נישט געהאלטען פאר נייטיג זיך מיט די פ—צדיקים (פועלי ציון" צו בעשעפטיגען און מיט דעם מושוב דעם פלאטץ צו פערנעמען. ווייל איך שטעל מיר זיי פאר אז זיי זענען די סלעווים פון דער תבואה, ווען די דרעש־מאשין דריקט אויס די זאנגען בלייבט די ריינע תבואה, וועלכע ניצט דער מענשהייט ליגען. און די סלעווים פליהען אוועק מיט דעם ווינד. אזוי בין איך זיכער אז די געזאמטע ארבייטער מאסע וועט מיט איין בלאז אוועק בלאזען דאס גאנצע מושב פון זיך, ווען זיי זאלען נאך וויפ'יעל פערשידענע זאכען אנווענדען זיי וועלען ווייזען דאס זיי לעבען, דאס זיי זענען איין שטאר־

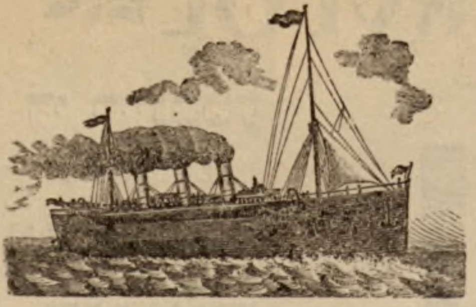

Do Ameryki i Kanady!

przeprawia najtaniej i najlepiej pospiesznymi i pocztowymi, wprost bez żadnego przesiadania z okrętu na okręt:

Generalny agent

M. G. Freudberg, ANTWERPIA 10. Van Leriusstraat (Belgia)

Odjazd do **Nowego Yorku** co sobotę; do **Kanady** co 10 dni. Wikt najlepszy, usługa staranna.

Niechaj nikt pierwej nie jedzie za morze, zanim od tej Agencyi nie otrzyma wyjaśnień i cennika, który wysyła się chętnie i darmo.

די ביליגסטע בעצוגסקוועללע

אין י טען איהרען, גאָלד און זילבער, ביזשזטערי, אוהרען־בעשטאנד־טילע און וועק־קציינע, ווי אייך מוזיק־אינסטרומענטע איזט ביי

IGNATZ CYPRES, Krakau.

FLORYANERGASSE 49.

איינע ניקעלטאַשענאוהר מיט 36 שטיק פרימא וורקע מיט אויפ־שריפט .סיסטעם ראָסקאָפף׳ מיט דרייאיעהריגער גאַראַנטיע זאמט שענער ניקעלקעטע און לעֶדערבייטעל פֿל. 1.95.

ביי אבנאהמע פֿון דריי שטיק פֿל. 5.50, זעכס שטיק פֿל. —.10.

רייך איללוסטרירטער פרייז־קוראַנט מיט 800 אבבילדונגען גראַטיס און פֿראַנקאָ.

אגענטען ווערדען געזוכט!

Darmo i opłatnie otrzyma każdy mój bogato

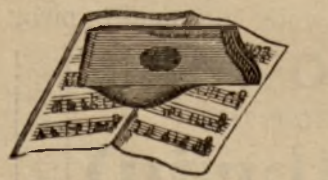

illustrowany cennik

Instrumentów muzycznych

oraz różnych zabawek

A. Scheuer, Kraków

ulica Grodzka L. 59/6.

גענאָסען! העלפֿט די טלית מאכער אין קאָלאָמעא.

פֿון קאלאמעא בעקומען מיר דעם פֿאָלגענדען אויפֿרוף!

נ ע נ א ס ע ן! מיר האבען אייך מיט אונזער עלענד בעקאנטגעמאכט און מיר האבען אייך איינען טהייל פֿון אונזערע צרות געשילדערט, מיר בעטין אייך נאָך איין מאהל, זאל אייך אונזערע לאגע אינטערעסירען; פֿעראָנשטאלטעט איבעראל זאמלונגען און העלפֿט אונז אין אונזער נאטה.

געלדער זינד צו זענדען אַן אררעסע:

Jozef Oster Kolomea Bezirkskrankenkasse

די אידישע ארבייטער ביבליאָטעק

פֿון

דער פוילישער סאָציאַליסטישער פארטיי.

גן־עדן התחתון. פרייז:	2 העלער.
ק א ו ט ס ק י. די אונאַבהענגיקייט פֿון פוילען. פרייז:	10 „
פֿ י י ג ע נ ב ו י ם. ווי קומט א יוד צו סאָצ.? פרייז:	20 „
א. ו ו ר א נ ס ק י. די אידען אין פוילען. פרייז:	10 „
ש. ד י ק ש ט י י ן. פֿון וואָס איינער לעבט. פרייז:	20 „
ו ו אָ ס יעדער אַרבייטער דאַרף וויסען און געדענקען.	30 „
ל י ע ב ק נ ע כ ט. די וואַהרהייט איבער דעם סאָצ.	30 „
די ארבייטער רעוואָלוציאָן. פרייז:	15 „
א. ד ע מ ב ס ק י. סטאַניסלאַוו קוניצקי. פרייז:	10 „
ם. מ י כ ל ז אָ ה ן. הערשעל דער שניידער. פרייז:	10 „
ל א ט אַ ר נ י ק. יאַראָסלאַוו דאָמבראָווסקי. פרייז:	10 „
שפיאָן. פרייז:	15 „
ל א ט אַ ר נ י ק. די גרויסע פראַנצויזישע רעוואָלוציאָן.	20 „
ב. א. י. ל ו ר ו ו י ג ו ו אַ ר י נ ס ק י. פרייז:	20 „
א מ ע ר י ק א נ ע ר. פיל יפינא פלאַסקאָוויצקאַ. פרייז:	10 „
אַרבייטער גערדיכטע. פרייז:	30 „
ב. א. י. אוגוסט בלאַצקי: פרייז:	10 „
אַ קלאָרער ענטפֿער (ביילאגע צום 8־טען נומער „ארבייטער״). פרייז:	15 „
די אַרבייטער סאָלידאַריטעט און דער קאמפף אום דאַזיין. פרייז:	10 „
פֿערדינאַנד לאַסאַל. פרייז:	15 „
ם. מ י כ ל ז אָ ה ן. טאַרעאוש קאָשציושקאָ. פרייז	20 „
ב. פֿייגענבוים. דער רעכטער וועג. א ויכוח וועגען די פוילישע סאָציאַליסטיש פארטיי און איהרע פֿאָדערונגען, אין צוויי טהיילען. פרייז:	80 „

די אלע בראשורען ווי אויך אלע פוילישע אויסנאַבען פֿון פּ. פּ. ס. זיינען צו בעקומען אין דער אַדמיניסטראַציאָן פֿון „פשעדשוויט״ Kraków, Grodzka 50.

Ostrzeżenie!

przed bezwartościowemi naśladownictwami!

KUNEROL

z poręczen. najczyściejszy tłuszcz roślinny z orzechów kokosowych zawierający 100% tłuszczu. — Żądać „**KUNEROLU**“ w każdym lepszym handlu spożywczym. Do miejscowości, gdzie niema „**KUNEROLU**“ wysyłamy na próbę około 5 kilogr. brutto po cenie Kor. 6·50 opłatnie do każdej stacyi poczt austr. węg. za zaliczką. — Dla hurtowników specyalne ceny. Broszurki i świadectwa lekarzy darmo.

Najstarsza i największa fabryka tłuszczu roślinnego w monarchii

Emanuel Khuner & Sohn

Wien, XIV/2.

ער איז געווען רוהיג, ערנסט, ער האָט געהערשט פאָלקאָם איבער זיך, ער האָט אימפּאָנירט זאָגאר די הענקער. ער איז ארוים פאַמעלאך, פאר איהם זיינען געגאַנגען זשאַנדארמען. הינטער איהם איז געגאַנגען אַנ׳אבטהיילונג זעלנער. זעקס אַ זיינער האָט זיך דער פּאָכאר פּערהאַלטען אויף אַ פלאטץ, וועלכער ליעגט אין דער זייט פון ביעליאַן. אויף דעם עקזעקוציאָנס־פּלאַץ האָט שוין געוואַרט אונטער דער תליה אַ קאפּעליאַן פון די ארעסטאַנטען, אַ קאַטוילישער גלח, אַ גרופּע בעאמטע, דעלעגאַטען פון דער זשאַנדאַרמעריע און — אַ רוסישער פּאָפּ.

נאָך אַ קורצען געשפּרעך אונטער פיער אויגען מיט׳ן גלח, ווייל אָקרזעאַ האָט זיך ניט מתודא געווען, האָט איהם דער קאַפּעלאַן איבערגעצלס׳ט. ווען ער איז געגאַנגען אויף די טרעפּ פון דער תליה.

אין דעם זעלבען מאָמענט איז צוגעטראָטען צו דער אַרבייט מיט צוויי העלפּער אַ תלין מיט אַ מאַסקע אויף׳ן געזיכט (מען זאָל איהם שפּעטער ניט דערקענען).

דאָס געזעץ פאָדערט, דער פּערמשפּט׳ער זאָל אָנטהון אונטער דער תליה אַ לאַנגע, ווייסע העמד. אקרזעאַ האָט עס ניט געוואָלט טהון. מען האָט איהם די העמד ארויפגעוואָרפען אויף׳ן האַלז.

עס איז געוואָרען אַ טויטליכע שטילקייט. מען האָט געהערט ווי די ברעטער האָבען געסקריפּעט אונטער די שווערע טריט פון די תלינים.

גראַד האָבען די שטראַהלען פון דער זון בעגאָסען מיט אַ טייך ליכטיגקייט די טויטע סצענע און דער ווינד האָט דעם שיין פּערשפּייט ווייט, אויף וואַרשאַ... אין אַ מאָמענט האָט מען נור געהערט דאָס שוויערגאָטען פון די פויגעלעך מיט אַמאָל האָט עס איבערגעריסען אַ מעכטיגער אויסגעשריי פון דעם קרבן אונטער דער תליה:

„עס לעבע דער סאַציאַליזמוס! — נידער מיט דעם צאַראַט!"

דאָס זענען געווען די לעצטע ווערטער פון דעם בעשטימטען צום טויט 19־ען יעהריגען סטעפאַן אָקרזעאַ.

און זיי האָבען געקענט זיין ניט די לעצטע, ווייל... ווייל כאָטש די פויקען האָבען געגוטען רוישען, כאָטש די קאָפּף איז געבליבען הענגען אויף׳ן שנור — אין דעם מאָמענט אָבער, ווען די העלפּער פון תלין האָבען אַציה געטהון דעם קרבן פאַר די פיס — האָט זיך דער שנור איבערגעריסען.

זיי קענען אפילו ניט הענגען... אזוי לאַיבוד איז געגאַנגען די רעגירונג זאָגאר און דעם איין און איינציגען פאַך, אין וועלכען זי האָט זיך אזוי אויסגעצייכענט. געשווינד האָט מען פּאַרריכט דעם „פעהלער"...

דעם מאַהל איז שוין געלונגען... „ווסיאָ בילאָ בלאַגאָפּאָלושנאַ" (אַלעס איז געווען כשורה)

די געוואַלד האָט געפייערט אַ מאָמענטאַלען זיעג איבער די אידעאַ, וועלכע ווערענדיג בעפרייט דורך די תליה פון דער קערפּערליכער געפענגשאַפט פון 19־יעהריגען אַנהענגער, וועט זי נאָך פרייער דורכדרינגען די לופט און וועט רייף ווערען אין די מאַסען.

אָקרזעאַ האָט זיך ניט געשראָקען פאַר׳ן טויט און האָט אין איהם ניט געגלויבט. מערקווירדיג זענען זיינע ווערטער, ווען מען האָט איהם אַ שווער פּערוואונדעטען איבערהערט. ער האָט זיך דאַן אבגערופען:

„מיין נאָמען, פאַמיליע, שטאַמונג, פאַך האָבען נאָר ניט צוטהון מיט מיין טהאַט. איך האָב איהם געטהון אין פאַלער איבערצייגונג און שטאַרקען גלויבען אין דעם זיעג פון אונזער זאַך. ניט קאַטאָרגע און ניט דער טויט וועלען מיך ניט אָבשרעקען".

ביי דער הינריכטונג איז ניט געווען קיינער פון די נאָהנטע. מען האָט ניט מודיע געווען ניט דעם אַדוואָקאַט־פערטהיידינער, וועמען ער האָט זיך געוואונשען צו זעהען ביי דער הינריכטונג, אויף וואָס דאָס געזעטץ ערלויבט. מען האָט ניט מודיע געווען די עלטערן, ניט ספּעציעל דער מוטער, וועלכע האָט זיך טעלעגראַפיש געווענדעט צו דעם צאַרס גנאַדע; 48 שטונדען האָט זי אזוי געוואַרט אין יסורים און אונרוה...

ערשט דרייצעהן שעה נאָך דער הינריכטונג, ארום 7 אוהר אַבענד, האָט איהר איינער פון דער פּאַרטיי פּריוואַט געזאָלט מודיע זיין. די ווערטער זענען איהם שטעהען געבליכען אין האַלז. זי האָט געמערדט ווענען זוהן אזוי ווי ווענען אַ לעבעדיגען, זי האָט נאָך אַלץ ערוואַרטעט אַנ׳ענטפער אויף דעם טעלעגראַם.

מען האָט איהר דערצעהלט אַם ענדע. די איינפאַכע פרוי, האָט אזוי ווי פאַרגעפיהלט, געטראָגען זיך שוואַרץ, האָט אויסגעהאַלטען דעם קלאַפּ מיט מוטה. נאָר צוויי גרויסע טהרערען וועלכע האָבען זיך אַראָבגעקייקעלט איבער די באַקען, האָבען געצייגט ווי גרויס איז דער ווייטאָג פון גייסט...

— מען וועט אפילו ניט ארויסגעבען דעם קערפּער... מיט די ווערטער איז זי אַ ווילע שטיל געוואָרען, נאָכהער האָט זי צוגעגעבען:

— עס טהוט מיר זעהר וועה, וואָס איך האָב, געגען זיין ווילען, זיך געווענדעט צו דעם צאַרס גנאַדע!

אָקרזעאַ האָט ניט איבער געלאָזען קיין בריעף. דער מוטער, אויף אַ צייכען, אַז ער געדענקט אָן זי, האָט ער קיין אנדער זאַך ניט געקענט לאָזען, ווייל ער האָט נור געהאַט די צוריסענע מלבושים אויף זיך, ער האָט איהר געשענקט אַנ׳אויפגעשריעבענע אויף אַ פּאַפּיר... ליסטע פון זיינע ריכטער.

די ידיעה וועגען אָרקזעאַ׳ס הינריכטונג איז ערשט אַבענדס זיך פערנאַנדערגעגאַנגען איבער וואַרשאַ, ווייל מען האָט ניט געוואָלט גלויבען. מען זאָל ערפילען דעם פּסק אָהן דעם צאַרס תשובה אויף דער מוטערס בקשה...

עהרע דער אַנדענקען פון דעם רעוואָלוציאָנערען קרבן און אַ פלוך, אַ טויזענדפעליגער פלוך זיינע מערדער.

די אַרבייטער פון פּאַרט־אַרטהור.

— דעם 28־טען יוני זענען אין דעם פלאָטס־מיניסטעריום ארומגעקלערט געוואָרען די פאָדערונגען פון די אַרבייטער, וואָס זענען געקומען צוריק פון פּאָרט־אַרטור. דערביי האָבען זיך אויך געפונען דער אדוואָקאַט נ. פ. קאַראַבטשעווסקי און דער אינזשענער פאָן־שטיין. בשעת׳ן איבערגעבען פּאָרט־אַרטור האָבען די אַרבייטער ארויסגעגעבען דער יאַפּאַנישער רעגירונג אַנ׳אונטערשריפט, אַז זיי וועלען זיך ניט בעטיילינען אין דער מלחמה און ביז די מלחמה וועט זיך ענדיגען, וועלען זיי ניט אַרבייטען אין די רעגירונג־אַנשטאַלטען. זיי האָבען געגעבען דערויף זייער עהרען וואָרט. אין די רעגירונגס־אַנשטאַלטען נעהמט מען זיי טאַקע ניט צו אויף אַרבייט. די אַרבייטער האָבען זיך שוין אייניגע מאָל געווענדעט מיט בקשות אין דאָס מיניסטעריום, אין וועלכע זיי פערלאַנגען איינס פון די ביידע: אָדער מען זאָל זיי בעפרייען פון זייער עהרען־וואָרט, וואָס זיי האָבען געגעבען דער יאַפּאַנישער רעגירונג, און מען זאָל זיי צונעהמען אין די קאַזיאָנע זאַוואָדען, אָדער מען זאָל זיי געבען שטיצע ביז די מלחמה וועט זיך ענדיגען. דאָס פלאָטס־מיניסטעריום האָט אבגעזאָגט די בקשות פון די אַרבייטער.

גראָדנאַ דעם 18־טען יולי.

(פון אונזער קאָרעספּאַנדענט)

די נייעס פון לאָדז האבען געמאַכט אַ גוטען איינדרוק אויף די גראָדנער אַרבייטער. און מיר בעקומענדיג די נאַכריכט, אַז די פּאַרטיי האט בעשטימט אַ פּראָטעסט דורך אַנ׳אַלגעמיינעם סטרייק, האָבען מיר בעשלאָסען צו מאַכען אַ סטרייק. מיר האָבען זיך באַלד צוזאַמענגעקליבען און בעשלאָסען צו נעהמען פיהרען אַנ׳אַגיטאַציע פאַר דעם סטרייק. גלייכצייטיג האבען מיר איבערזעצט די פּוילישע פּראָקלאַמאַציע פון אונזער פּאַרטיי (פּ. פּ. ס.) אויף יודיש און רוסיש. שבת האָבען מיר אָבגעהאַלטען 2 פערזאַמלונגען: פון אָרגאַניזירטע אַרבייטער און אַ מאַסאָווע. אויף דער ערשטער זענען געווען פון 100—150, אויף דער צווייטער פון 500—600 מאַן. זונטאַג איז געווען אַ פערזאַמלונג פון קריסטען, אויף וועלכער עס זענען געווען ביז 250 מאַן. די פערזאַמלונגען, סיי די יודישע סיי די קריסטליכע האָבען געמאַכט אַ גוטע ווירקונג. מאָנטאַג ביי דער נאַכט איז געווען אַ פערזאַמלונג פון די ציגעלניער און די מיהלען (דאָרט אַרבייטען הויפּטזאַכליך קריסטען); אויף דער פערזאַמלונג זענען געווען ביז 200 מאַן. צום אַלגעמיינעם סטרייק איז צוגעשטאַנען דער „בונד" און אויך פיעל מיטגלידער פון די פּועלי ציון. מאָנטאַג האבען מיר ארויסגעלאָזען קאַרטקעס, אין וועלכע מיר האבען גערופען אַלע אַרבייטער צו וואַרפען דינסטאָג, דעם 4־טען יולי די אַרבייט. דינסטאַג זענען געשטאַנען אַלע אַרבייטער פון גראָדנאַ. עס איז שטעהען געבליבען זאָגאַר די רעגירונגס־דרוקערי.

אַנפאַנגס האָט מען בעשלאָסען צו סטרייקען נור דינסטאָג. נור דער „בונד" האט פּראָפּאָנירט צו פייערן אויך מיטוואָך און מיר האבען בעשלאָסען צו סטרייקען אויך דעם צווייטען טאָג. דער פּראָטעסט איז געווען אַ רוהיגער ווייל דינסטאַג זענען געקומען צופאָהרען נאָך 100 קאָזאַקען, נאָר אינטערעסאַנט איז דאָס, וואָס עס האט זיך געטהון פאַר׳ן סטרייק. די גאַנצע געזעלשאַפט האט זיך געגרייט, וואו מען איז געשטאַנען און געגאַנגען האט מען נור גערעדט דערפון; אַלע האָבען זיך בעזאָרגט מיט ברויט, מיט וואַסער, אַנדערע זענען ארויסגעפאָהרען פון שטאָדט. בכלל האט מען געפיהלט אַז די אַרבייטער קלאַסע איז אַ מאַכט, וואָס קען אָבשטעלען דעם לעבען. מיטוואָך האָבען מיר פערשפּרייט פּראָקלאַמאַציעס, אין וועלכע מיר שיקען אַלעמען צו דער אַרבייט.

מען האָט אַרעסטירט 2 יודען און איין קריסט. מען האט זיי נאָך ניט ארויסגעלאָזען.